

REDACTIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2 an fl. 5; pe 1/4 de an fl. 250; pe 1 lună fl. 1.

Nr. de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA
Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERȚIUNILE:

pe 1/4 de an: prima dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nerăncate nu se
primesc.

Să ne înțelegem!

„Ne certăm, de par'că ne-ar fi pus la cale Ungurii, atât noi aici, cât și frații noștri din regat”, — așa mi-se jeluia un amic, membru distins și devotat al partidului național român.

Intr'adever, mai ales de când cu revenirea asupra afacerii școalelor de la Brașov, un spirit rău s'a sălășluit între noi. Amici, cari ani de zile au dus luptă grea împreună, se ceartă asupra unor chestiuni cari așa cum au fost puse în discuțiune, *Românismului* nici un folos nu aduc. „Tribuna” ca să lovească în noi, citează din „Telegraful român” și „Drapelul”. Noi îi răspundem prin cuvinte puțin grațioase ce a schimbat cu „Telegraful Român”, așa ca ambele redacțiuni să steaptă cu oare-care emoțiune noi și noi articole. . . le-aș zice *polemi-sitare*, dacă ele n'ar produce în a-toră impresia, că *Românii se ceartă* și cuvintele *frăție și solidaritate* au fost șterse din vocabularul aderenților partidului național.

Ei bine, situația aceasta nu se mai poate tolera. Cine ține să nu mai facă plăcere adversarilor noștri politici, trebuie să dorească o înțelegere între diferitele grupări politice române. Ungurii, când vorba e de a sta în fața naționalităților, nu se prezintă divizați, ci una sunt, opoziție și guvernamentali. Și să se noteze că ei dețin puterea, ear' noi stăm desorganizați și certați, deși e vorba să ce apărăm neamul și legea în contra loviturilor tot mai întințite ale celui mai dușmănos guvern.

Bărbații grupați în jurul „*Tribunei Poporului*” au dat dovezi și în trecut că vor bunăînțelegere, cel puțin cu foștii lor tovarăși de luptă. Anul trecut, când am proiectat o adunare politică, ne-am grăbit să înștiințăm și să invităm la comună lucrare și pe frații de la Sibiu. Am amânat chiar convocarea adunării ca să ne putem înțelege cu dl Dr. I. Rațiu și cei rămași în jurul său. A fost, desigur, regretat, că înțelegerea nu s'a putut face, deși din partea noastră membrii devotați ai partidului ca Dr. F. Lucaciu, V. Mangra și Dr. Ștefan C. Pop au negociat pentru a se stabili o înțelegere măcar în vederea adunării ce am convocat, și cu toții ne-am declarat gata să participăm la o acțiune politică ce s'ar pune la cale din Sibiu.

Ce nu s'a putut atunci, poate să reușească în viitor, căci azi din toate părțile, tot cu mai multă insistență se cere strângerea rândurilor. Perpetuarea actualei stări de lucruri ar însemna că nu ne știm călea pe inimă ci punem mai pe sus de cauza mare națională înguste gânduri și meschino dorințe. Ar însemna că nu avem nici un pic de simț politic și nici ne știm da seama de greutatea vremii. Uniți d'am fi și plini de cel mai mare entuziasm, și totuși față de o formida-

bilă putere de stat, cum au știut să se infigă Ungurii în actuala constelațiune politică europeană, suntem slabi. Dar' mi-te desușiți și continuu în ceartă?! Pe ei vine să-i laude în capitala lor un puternic împărat, ear' noi ne încăierăm la ceartă când capitala lor primește cu același alaiu împărătesc pe regele tinerului regat român. Chiar în afacerea recentă cu școalele dela Brașov, ei se prezintă susținând toți aceleași vederi, pe când în presa română lupta desperată e a dovedi că în neamul românesc ar fi bărbați de stat trădători.

Inferioritatea noastră e evidentă.

Să punem deci capăt certelor și desbinărilor. Să căutăm a ne apropia și a ne înțelege. Să căutăm a elimina din presa noastră afacerile asupra căror s'ar încinge discuțiuni învechinate, și să căutăm puncte asupra căror am putea cădea de acord.

Facută odată înțelegerea între ziare, se vor apropia d'olaltă și luptătorii cari acum sunt grupați în giurul diferitelor noastre centre. Cei chemați se vor întruni atunci cu speranța de a putea da iarăși viață partidului național și ne vom organiza așa fel, ca loviturile venite din partea puterii de stat să fie tot'dauna bine parate. Căci azi jertfele se dau fără folos și partidul abea dacă mai vegetează.

Ca primul pas spre înțelegere se impune mai presus de toate un *armistițiu în presă*.

Din parte-ne îl proclamăm chiar de azi.

Rusu Șirianu.

Subscriem! Vorbind despre nerespectarea legilor în Ungaria, Bartha Miklós scrie în „Magyarország” de la 9 Octombrie următoarele:

„As-meneri lege nu este acul magnetic care să dea direcțiune sănătoasă minții din viața publică a statului, și să oprească greșelile, ci e numai o cheie la cămara plină cu bucate pentru cei-ce îngrășându-se din bunuri-publice ajung cu vremea și bărbați politici influenți.

Avem o singură observație de făcut: deputatul Kossuthist e supărat nu atât pentru-că nu se respectă legile, ci pentru-că „cheia de la cămară” nu prea ajunge și pe mâinile opozanților.

Ce să zicem însă și cum să scriem noi, naționalitățile, cari *umplem* cămara?

Ridicarea cuotei este deja un lucru hotărât între guvernul maghiar și cel austriac. Insuși baronul Dipauli numai cu această condiție a intrat în cabinet: să se ridice cuota în Ungaria! „Egyetértés” de la 9 Octombrie publică în faximile și o scrisoare a baronului Dipauli, scrisă prin Februarie, când conducătorul partidului popular catolic cerea nu numai ridicarea cuotei dar' și alte radicale schimbări în pactul economic ce este a se încheia între Austria și Ungaria.

Pentru treicolor.

Domnii Dr. Ștefan C. Pop și Dr. Z. Chirtop dați în judecată. — Damele la tribunal.

Administrația și indeosebi gendarmeria maghiară ține să agite într'una spiritele între naționalități. Astfel din Câmpeni primim știrea că în urma arătării făcute de gendarmeria d'acolo, dl Dr. Z. Chirtop, avocat, e dat în judecată pentru cunoscuta agitațiune (?) ce a săvârșit. . . vizitiul d-sale împodobind cu treicolor caii, cu privilegiul nunții dlui Al. Macaveiu din Bucium.

D'asemeni e dat în judecată și dl Dr. Ștefan C. Pop, avocat în Arad pentru-că săvînd întru apărarea celor 3 dame oprite în drum și amenințate de gendarmi, ar fi insultat pe gendarmi.

Mai interesant e, că d-nele Sofia C. Pop, (Certege), Eugenia St. C. Pop, (Arad) și d-soara Domnica Chirtop (Câmpeni) sunt citate ca martore.

Dl Dr. St. C. Pop și d-na au și fost citați Sâmbătă la judele de instrucție dl Köller.

Mirare mare, că n'au fost puse sub acuză și damele.

Vom ține în curent pe cetitorii noștri cu această afacere care promite a fi foarte interesantă.

DIN ROMANIA

Carte nouă.

Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Primat Iosif Gheorghian a înauțit literatura noastră bisericească încă cu o operă.

Înalt Prea Sfinția Sa a tradus și tipărit acum viața și doctrina „Sântului Vasile Arhiepiscopul Kesarici Kapadokiei” (329 — 379), lucrare de mare interes științific bisericesc.

Expoziția de la Ministerul de domenii.

E o adevărată minune, mai ales când te gândești că toate fructele și toți pomii expuși sunt roadele primci experiențe care datează de-abia de patru ani.

Funcționarii cărora se datorește introducerea în țară a atâtor varietăți de fructe și de pomi roditori, merită toată lauda și toată încurajarea. Ei au făcut în același timp operă utilă și frumoasă, pe care am dori s'o vedem generalisându-se cât mai mult.

Expoziția aceasta dovedește că țara noastră poate produce fructele cele mai frumoase din lume, nu numai varietățile de ori-ce proveniență cari se pot perfect aclimata într'un sol așa de bogat și într'o climă așa de prielnică cum e a noastră.

Va fi un nou izvor de bogăție pentru țară.

(„Drapelul”)

D'ale Sârbilor.

Bánffy și Sârbii. Comitetul permanent congresual sârbesc și-a ținut conferința la 5 c., sub presidența patriarhului Brankovici. O discuție lungă s'a încins asupra unui rescript al lui Bánffy, în care acesta din nou provoacă comitetul, să-i trimeată spre controlare rațiunile fondului bisericesc din 1879, precum și bugetul acestui fond pe 1898.

Comitetul s'a pus pe punctul de vedere că atât socotelile cât și bugetele, în sensul statutelor congresului pot fi așternute numai acestui din urmă, ear' guvernul are numai dreptul de a revisui socotelile examinate de congres. Congresul nu și-a îndeplinit această datoriță timp de două decenii, nu este vina comitetului și nu poate suji drept motiv, ca să săvârșască un lucru ce se împotrivesc drepturilor autonome ale bisericii.

Având însă în vedere impregiurările anormale și pentru-ca să evite chiar și aparența, par'că ar voi să se sustragă de sub controlă, comitetul a hotărât, că da, va așterne atât socotelile cerute cât și bugetul către guvern, declarând însă, că nu ia asupra-și răspunderea înaintea congresului pentru pretensiunea nelegală a guvernului

Din Bihor.

(Coresp. part. a „Tribunei Poporului”)

Deschiderea Bihorenei.

Serbare de inimă înălțătoare și momentoasă am avut noi românii din Bihor, despre care în anii din urmă tot veste rea s'a auzit. Marele Bihor și ocupă earăși locul de frunte ce i-se cuvine între frați, căci se siliește a corespunde pe deplin datorințelor. Înainte numai cu un an, mulți s'au îndoit, că se poate înființa un institut de bani în Bihor, dar' s'a dovedit, că mintea și inima poate, dacă însuflețire este. Am întimpinat greutatea produse din voie sau fără voie, dar' adevărul și dreptatea nu se poate pune sub obroc. În sfârșit cu ajutorul lui Dumnezeu „Bihoreana”, fătul nostru frumos, s'a deschis.

Cum este obiceiul nostru național românesc, astfel și deschiderea institutului s'a făcut după un program care dovedește, că românul ține mult la credința sa. În 1 Oct. n. a. c. la 8^{1/2} dim. s'a săvârșit sf. lit. în biserea gr.-cat. de către can. Moise Nyes, S. Ciceronescu și Dim. Murășan, asistând în corpore direcțiunea, comitetul de revisie, funcționarii și o cunună frumoasă de dame și un public ales, atât aici cât și în biserică ortodoxă, unde la 9 ore a. m. s'a săvârșit sf. lit. și chemarea Duhului sf. de către protopresbiterul Păcală, P. Bodea și A. Horvâth. De aici tot publicul și preoții au mers în locul institutului, arangiat conform chemării, cu mult gust, unde s'a săvârșit sfințirea apei de preoții ambelor confesiuni. La stropire a fost înălțător, când preoții au sărutat crucile, adică preotul gr.-ort. la cel gr.-cat. și viceversa. Mulți ar pute învăța din această scenă, că la lucruri bune și mărețe nu avem să facem deosebire confesională. După aceste ceremonii însuflețitoare publicul neoficios s'a depărțat, ear' direcțiunea și comit. de revisuire au ținut ședință, deliberând niște afaceri referitoare la institut.

Tot în ședința direcțiunei s'a ales de fisc al institutului avocatul Dr. A. Lazar, ear' în locul lui de membru în direcțiune medicul Dr. N. Popovici. Comitetul de revisuire s'a constituit alegându-și de președinte pe dl T. Păcală protopop.

După terminarea ședințelor toți au mers și s'au fotografiat în memoria zilei, ear' la

1 oră d. m. a fost un banchet animat, la care au luat parte toți membrii.

Cu aceste sărbări s'a deschis noul institut de bani „Bihoreana“, care are să fie un bun sprijin întru progresarea materială a românilor noștri bihoreni. Să fim cu intențiuni bune și nobile, să lăsam divergențele, să ne înțelegem, căci numai astfel va înflori instituțiunea și cu dînsa frații noștri de aici.

D-zeu să ne ajute să facem lucruri bune.

Unul dintre frați.

O poveste de Carmen Sylva.

„Le Gaulois“ cu data de Duminecă 2 Octomvrie st. n. publică o poveste de Carmen Sylva, precedată de următoarele rînduri:

Aceasta poveste, care va face pe cei mari să cugete și pe cei mici să rîdă, a fost editată în puține exemplare, pe cari Carmen Sylva — M. S. Regina României — le-a distribuit persoanelor cari au onoare de a fi în anturajul Reginei. Augusta autoare a scris în limba germană textul original — reprodus în fac-simile și spiritual ilustrat de compatriotul nostru d. André Lecomte du Noüy — cu o triplă traducțiune în franțuzește, românește și englezește.

O indiscrețiune ne-a pus în posesiunea unuia din prețioasele exemplare ale Domnului Pulcinel (Titlul poveștii. N. R.) Ar fi fost păcat de a priva publicul francez de această încântătoare poveste, demnă de Andersen; nicăiri autoarea Cugetărilor unei Regine nu este atât de gustată ca în țara noastră. Carmen Sylva o știe și va găsi fără îndoială un motiv de indulgență pentru indiscrețiunea noastră.

Memorille lui Bismarck.

Incepem azi publicarea memoriilor lui Bismarck, din cari am ales partea cea mai interesantă cu privire la războiul franco-german din 1870—71.

Aceste memorii le dăm în ordine în care au fost publicate de doctorul Maurice Busch, intîmul fostului cancelar de fer.

Războiul din 1870.

I.

La 19 Iulie 1870, ora 1 și 45 minute după amiază, dl Lesourd, însărcinatul de afaceri al Franciei, a remis la ministerul de externe declarațiunea de război a lui Napoleon III.

Pe la 5 oare seara, în aceeași zi, contele de Bismarck mă chemă. El era în grădina sa. După ce am așteptat câțiva timp, l'am văzut venind la mine prin una din acele lungi aleie umbroase, cari conduceau la Koenigraetzstrasse. El avea în mână un baston greu, pe care îl învîrtea cu un gest agitat. Figura sa, luminată de razele soarelui apunând, semăna ca acele picturi murale cari se văd pe niște funduri aurite. El își opri în chip brusc preambularea și, fără preambul, îmi spuse:

— Trebuie să-mi scrii ceva în contra

nobililor din Hanovra... eată, ceva în acest stil: „Se spune că unii nobili din Hanovra au lucrat, ca să procure vaselor franceze piloți și spioni în marea Nordului. Arestările cari s'au făcut în ultimele zile sunt cu privire la această afacere. Purtarea acestor hanovreni e infamă, și exprim sentimentul tuturor oamenilor onesti când zic că acești nobili s'au perdut de aci înainte dreptul de a cere o reparație oare-care prin arme spre a-și răsbuna onoarea. Nu se va mai putea într'adevăr, să se mai aibă afaceri de onoare cu ei, și dacă ar fi așa de nerușinați, în cât să caute una, ei ar merita să fie dați afară prin servitori sau să fie dați pe ușe afară de ori-ce om cinstit după ce mai întăiu a avut grija să puie o păreche de mănuși spre a nu li atinge. Trădarea lor e o pată care li va însemna într'un chip de nesterș până la a treia sau a patra generație“.

Apoi după ce a respirat cu putere și s'a liniștit puțin, mi-a arătat un număr din „Liberté“ cu data din ajun. Acest ziar reamintea Italiei că ea „și datoră independența Franciei și că în 1866 Franția era aceea care făcuse alianța italiană cu cabinetul din Berlin. El afirma între altele, că în vederea apropiatelor evenimente. Victor Emanuel, cu caracterul său cavaleresc, nu hesitase nici un singur moment de a acorda Franciei sprijinul său fără condițiune. Contele mi-a spus că drept răspuns la acest articol trebuia să fac să se pună în ziarile noastre următoarea notă:

„Până acum Franția a jucat în lumea rolul de stăpână absolută: Belgia, Spania și regele Prusiei au suferit rînd pe rînd aroganța ei. Ea s'a purtat ca un sultan față de kedivii săi. Megalomania ei se sprijinea pe baionete.

„Dar“ se pare că presumpțiunea începe să cadă, fiind că acum cere ajutorul bunilor amici pe cari li pretinde că sunt obligații ei“.

Contele mi-a spus încă:

— Știu din isvor sigur că unul din motivele cari au împing Franția să ne declare război e țera de raporturi adresate la Paris de către colonelul Stoffel, atașatul militar francez la Berlin. Informațiile colonelului Stoffel erau de almintrelea mai abundante de cât exacte, căci tot accia pe cari li plătea nefiind totdeauna pregătiți a da în schimb o informațiune, ei inventau la nevoie informații pe cari le garantau apoi. Știu că acest atașat militar a fost informat că armamentul infanteriei noastre, în ceea ce privește puștile și munițiunile, trecuse printr'o transformare radicală; el a crezut în consecință că Franția nu ar găsi niciodată o ocazie mai bună spre a ne ataca.

Noi am știut toți mai târziu că svomni de care vorbea contele, și care nu era pornit de cât din cercurile din Hanovra, nu era adevărat. Raporturile colonelului Stoffel erau bine făcute în toate privințele, și chiar el era un om al cărui rol fusese din cele mai respectabile. Circulase svonul că în după amiază istorică de la 19 Iulie, colonelul Stoffel fusese obiectul unei manifestații ostile pe străzile Berlinului, contele mi-a dat următoarea notă și mi-a dat ordin să o comunic imediat ziarelor:

„Circulă svonul, că baronul Stoffel, atașat militar francez, a fost insultat azi după amiază pe stradă. S'a spus chiar că vro-o căpiva indivizi cari eunose pe colonelul Stoffel îl urmărise până la el și batuse în poarta lui cu bastonul de mai multe ori. La primul svon care a circulat despre acest incident, poliția a intervenit în mod energic și a luat măsuri pentru ca un asemenea fapt să nu se mai reproducă și pentru ca baronul Stoffel să nu fie tulburat până la oara piecării sale. Excese de această natură sunt foarte regretabile.

„Vechii reprezentanți ai Franciei sunt sub protecția legilor internaționale și a onoarei Germaniei, până ce au trecut granița“.

II.

De la 19 la 31 Iulie am avut vești și numeroase întrevederi cu contele. Cele mai multe erau relative la note pe cari doria să le inserez în ziar germane, ca răspuns la articole apărute în străinătate sau la svonuri, cari circulau în lumea politică.

Între seară — la 24 Iulie 1870 — îmi spuse, că doria să fac un articol asupra Franciei și a politicii franceze sub Napoleon III. Îmi arată punctele de competență, apoi însușindu-se cu încetul, îmi tinu acest limbaj pe care-l transcriu literal:

— Vorbind politicește, Francezii sunt cu adevărat o națiune de spirite înguste. Ei n'au nici cea mai mică idee de modal în care merg lucrurile afară din Franța, și în școlile lor nu li-se spune nimic despre așa ceva. Casele de educațiune din Franța lasă pe elevii lor în neștiință cea mai completă despre tot ce se petrece dincolo de fruntării, așa că ei n'au nici cea mai mică cunoștiință despre vecinii lor. Acesta, sau aproape acesta este cazul lui Napoleon III. Cât despre Gramont, îl las la o parte: acesta e aproape ca și o vită... Da, Napoleon III nu cunoaște nimic și cu toate astea a fost crescut în școlile germane! Înșă s'uitat tot. Politica sa a fost întotdeauna stupidă. Războiul Crimeei era diametral opus intereselor Franciei, cari reclamau o alianță sau cel puțin o bună înțelegere cu Rusia. Tot așa a fost și cu războiul pentru Italia. El și a creat prin aceasta un rival în Mediterana, la nordul Africii în Tunisia, etc., un rival, care într'o zi va fi poate primejdios. Războiul Mexicului și atitudinea ce a luat Franța în 1866 sunt earăși greșeli și nu e nici o îndoială, că în tempesta care izbucnește azi, Francezii nu sînt de loc, că se află pe cale de a comite o ultimă greșală.

Propunerile deputatului Dr. Popovici.

Multe nedreptăți ce se fac poporului român din Bucovina au îndemnat pe deputații români din Reichsrath să stăruie mai cu îndrăzneală pentru îndreptățirea limbii românești.

Harnicul deputat Dr. G. Popovici a prezentat în sesiunea de la 4 Oct. a. e. trei propunerii, cari au fost iscrite de către toți membrii clubului parlamentar român și de

foarte mulți membri ai majorității Reichsrathului vienez.

Propunerile sunt următoarele:

I. Considerând, că măsurile luate pentru dobândirea unei corespunzătoare cultivări a elevilor de la pedagogiul de învățători și învățătoare în Cernăuți în folosirea limbii învățătoare în română, nu sunt de ajuns spre a face, ca acei elevi să știe cum se cade amintita limbă a țării, subsemnații fac propunerea:

Înalta Cameră să decidă: „Guvernul ces. reg. e cu urgență provocat de a înființa la pedagogiul c. r. de învățători și învățătoare în Cernăuți clase paralele cu limba de propunere română“.

II. Subsemnații fac propunerea:

Înalta Cameră să decidă:

„Guvernul ces. reg. e cu urgență provocat, de-a crea o normă pentru arendarea moșiilor fondului religios greco-oriental din Bucovina, care cu considerațiune la lipsa de pământ, ce e resimate în sinul țării bucovinene, să fină scamă în mod eficient de interesele populațiunii țărănești.

III. În interesul unei administrațiuni justitiare grabnice și echitabile în Bucovina și în considerarea raporturilor economice și etnice particulare ale țării, subsemnații, la legătură cu hotărîrile luate în privința aceasta în multe sesiuni ale dietei bucovinene, și năsușitele ce le-au manifestat în această direcțiune deputații bucovineni în aceasta înalta cameră, fac propunerea:

Înalta Cameră să decidă:

„Guvernul ces. reg. este cu urgență provocat de a înființa pentru ducatul Bucovinei o proprie curte de apel, cu sediul în Cernăuți“.

Viena, 3 Octomvrie 1898.

NOUȚĂȚI

Arad, 10 Octomvrie n. 1898.

În Rusia și la noi. Ministrul de război al Rusiei publică în „Regierungsbote“ o poruncă către comandanții trupelor. Într'un pasaj al acestei porunci se zic și următoarele:

„Chemarea miliției în primul rînd e aceea, ca să apere pe cetățeni, dar' nici demnitatea militară nu s'ar face servicii, dacă în privința cetățeanului neamul s'ar folosi arma, cu atât mai puțin, pentru că în cele mai multe cazuri și o vorbă cuminte e de ajuns și năpăduirea ori răscoala se poate sufoca și fără siluire“.

Porunca aceasta s'a dat în Rusia cea vestită de barbară și tirană. Bine ar fi dacă ministrul maghiar ar porunci să se traducă porunca ministrului rus și să o dea tuturor gendarmilor, la cari „vorba cuminte“ și purtarea „fară siluire“ sunt cu totul necunoscute.

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI“

ALEXANDRE DUMAS

O NOAPTE IN FLORENȚA

SUB

ALEXANDRU DE MEDICIS

(Urmare)

In piața Santa-Croce

— Asta vrea să zică, răspuse Iacopo, că doi burghezi cinstiți se întorc acasă, și că unul din ei mai prevăzător are cheea della cassa.

— Da, dar' cassa, care o fi? Coboară-te și observă unde intră. Am o bănuială.

— Care?

— Coboară-te iute, îți zic, și observă.

Iacopo alunecă de-alungul scării, dispără în strada Torta, și un moment în urmă reveni din nou foarte înspăimântat.

— Ei! Ungure! strigă el cu vocea înăbușită.

— Ei bine?

— Nu te-ai înșelat.

— Și cum asta?...

— Au intrat prin cea dintăiu poartă, pe mâna stângă.

— În palatul Cibo, așa-dar'?

— Da, tocmai în palatul Cibo...

— Der Teufel! murmură Ungurul.

— Ducele e singur? întrebă Iacopo.

— Ei nu! e cu blăstămatul de veru-său, și-am mai spus.

— Ei! te-am întrebat încă odată, pentru că dacă e cu el sau singur, e tot una.

— Te înșeli, e mai rău.

— Dacă te-ai duce să-l vestești?

— Da, ca să-l deranjez de prisos, nu-i așa?... Ași sosi tocmai bine...

— E armat?

— Are pieptarul de zale și sabia.

— E bine, atunci! Ducele are obiceiul să zică că cu pieptaru-i de zale și cu sabia el prețuește cât patru oameni, și dacă nu m'au înșelat ochii, nu erau de cât doi.

— Numai doi.

— Urcă-te aici, ca să-ți spun ceva.

Iacopo își luă din nou locul lângă Ungur.

— Ce lucru! întrebă el.

Ungurul se uită în juru-i și ascultă cu cea mai mare atenție, înainte de a-i răspunde.

Apoi, cu vocea așa de năbușită, că Iacopo de abea îl auzi.

— Ei, dacă denunțatorul ar fi el? murmură el.

— Lorenzino? strigă Iacopo.

— Nu înțelegi să taci, de două ori vită!

— Oh! dar' și tu spui niște lucruri...

— Să fie ea și cum n'am zis nimic.

— Nu, dimpotrivă... să vorbim, dar' numai explică mi cuvintele tale.

— Ei bine...

Ungurul se întrerupse, întinse gâtul în

direcția casei în care intraseră cei doi preumblători de noapte.

Pantomima sa era așa de expresivă, că tovarășul lui nu mai gîndea să-l întrebe de isprăvitul frabei, și întinse ca și el gâtul.

— Fuga! fuga! strigă de odată Ungurul.

— Ce? ce este?...

— Se bat, se bat...

— Da... auz zăngănitul săbiilor...

— Au atacat pe monseniorele... Ta, Iacopo, prin poarta din strada Torta... vei găsi în josul scării o sabie... Eu pe aici...

Țineți-vă bine, monseniore, țineți-vă bine... eată-mă...

Și în vreme ce Iacopo cobora, și armat cu sabia năvălea în strada Terta, Ungurul, trăgându-și sabia din teacă, dispărea în grădina.

Aproape în același moment un om mascat se iveau în virful zidului, dădea alipit de arbori timp Ungurului să se depărteze din zarea vederii, cobora repede seara, a lerga la fântâna lui Saggio Caparano, scotea de sub mantaua-i o zea de fer pe care o aruncă în puț și reveni la piciorul zidului, unde asculta cu neliniște.

După câteva secunde, un strigăt par'că scos de un om lovit de moarte se auzi... apoi zăngănitul săbiilor încetă și totul intră din nou în liniște.

— Unul din doi e mort, zise omul mascat; dar' care?... Îndoiala nu ținu mult, căci abia rostise cuvîntul din urmă, când capul, apoi umerii, apoi spinarea unui om se iviră în ceealtă parte a zidului. Acest

om își ținea sabia în dinți, văzînd pe tovarășul său, care îl aștepta pe piață, în josul scării, se opri, își luă sabia din dinți, scutură de sânge; apoi, încrucîșînd brațele pe piept:

— La dracu! zise el cu vocea așa de liniștită, ca și cum n'ar fi fost mai adinea ori într'o primejdie de moarte, ești un prebun tovarăș, Lorenzino. Doi oameni ne atacă și trebuie, ca eu să isprăvesc nu numai treaba mea, dar' și pe a ta!...

— Oh! monseniore, dar' eu credeam că e un lucru înțeles între noi odată pentru, totdeauna, răspuse Lorenzino, că eu sunt tovarăș la sărbătorile voastre; dar' la luptele voastre nu... la cursele ce vise în tind, nu... la loviturile voastre de sabie, nu nu!... Ce vreți! trebuie să mă luați așa cum sunt sau mă lăsați altora...

— Poltron! zise ducele, înclecînd zidul și începînd să coboare seara.

— Da, poltron, răspuse Lorenzino, poltron cât veți vroi. Cel puțin am un avantaj asupra celor de felul meu, că nu-mi ascund nici-odată poltronizarea, eu. De almințeri, adăogă țînărul țîzînd, am eu ca d-voastră o zea care să mă facă curajos?

Ducele își duse repede mâinile la piept și sprâncețele-i roșii se încrunțară.

— Mi adusei aminte, zise el; am lăsat-o în camera marchizei.

Și zicînd aceste cuvinte, făcu o mișcare ca să urcă seara; dar' Lorenzino îl opri de pulpana mantalei.

— Într'adevăr zise el, trebuie ca Alțea

Cui să dau ajutoare de stat? Știu, că guvernul maghiar subvenționează cu însemnate sume trupele de teatraliști maghiari, cari au chemarea d'a lași limba maghiară prin orașele Ungariei și ale Ardealului. Acesta fiindu-le scopul, natural ca „arta” trupelor maghiare călătoare să nu plătescă nimic, din care cauză nici chiar publicul maghiar nu merge la reprezentațiile lor. Știmatele apoi, actorii maghiari recurg la ajutoarele guvernului. Așa a făcut și directorul trupei teatrale din Mezökövesd, Homok László, care a dispărut cu subvenție de stat de 150 fl, pe care a căpătat-o în urma plăngerii ce a făcut-o în contra desinteresului publicului din Mezökövesd. Confrakții și în „arta” au rămas buzași, car' gendarmeria curentează pe subvenționatul teatralist maghiar.

Corb alb. Ziarul „Alkotmány” reproducând uzul judelei cercul de la Lipova, al negatului Bene, cercularul, în contra cărui noi am dat alarma mai întâiu, e înșelăt din partea lui „Alkotmány” de niște comentarii în cari condamnă și ea uzul voinic al lui Bene. Ori-cât se pare, că „Alkotmány” vrea să țină partea adevărului, totuși nu se rabdă d'a scusa întru câtva pe Bene pentru acțiunea sa de maghiarizare, care ar fi pornit-o bona fide. Nu bona fide, din dor de la „Alkotmány” ei mala fide lucră Bene, căci vrea să producă încurcături și șabăceli în cei Români, cari au nevoie d'a umbra pe la judecătoria.

Eară! furt mare. La Budapesta eară s'a comis un mare furt. Și anume la ministrul de finace, de unde s'au furat timbre în valoare de 80 000 fl. S'a răduhit o anchetă, care va ține mai multe săptămâni.

Alegere de vicenotar în Călnic. În 6 Octombrie s'a făcut alegerea de vicenotar la notariatul Călnic, la care aparțin comuțele Călnic, Măniom și Terova. Dintră unprezece concurenți, întră cari erau și doi români (Traian Băiaș și Grigorie Pocrean), a fost ales concurențul român Traian Băiaș.

Dorim alesului, ca prin activitatea sa în anul post să satisfacă pe deplin așteptările puse în el din partea alegătorilor.

Neurolog. Primim următorul necrolog: Subscriși cu inima frântă de durere aduc la cunoștință tuturor rudeniilor și cunoșcutorilor, că iubitul lor fiu, tată și cumnat Valeriu Olteanu, avocat arhidiececan, astăzi la 3 oare d. a. în anul al 59-lea al etății s'a dat sufletul în mâinile Creatorului său. Cămășițele pământesti ale scumpului repauat se vor așeza întru sperarea înviării Duminecă în 9 a. c. la 3 oare d. a. în cimitirul comun. Rugați-vă pentru el! Blag, în 7 Octomvrie 1898.

Sava văd. Olteanu, mamă. Elena și Valeriu, fi, Traian Stoaia cu familia, Cornelia

Conrad, n. Stoaia cu familia, cumnată și cumnași.

După cum ni-se scrie, regretatul defunct a căzut victimă în decursul împlinirii datoriilor sale de avocat: l'a împușcat în Hosusău proprietarul Anton Orbok, la care merse-se să-l ocupe averea pentru datoriile ce avea la banca „Patria”. Ucigașul și-a făcut și sie-și judecată; s'a împușcat și el cu același revolver.

Model de statistică școlară maghiară. Cetim în ziarele locale maghiare, că poliția oradană a terminat conscrierea copiilor obligați pentru școală în Orarea-mare, conscrierea făcută — zice-se — cu ajutorul învățătorilor. În aceasta găsim următoarea curiozitate: numărul copiilor gr. or. e 536, al celor gr. c. 534, car' numărul celor cu limba maternă română 25. Care va să zică, statistica aceasta e făcută nu după cum e starea reală, ci precum ar dori să fie cei ce au compus-o; de aceea ne și îndoiim, ca învățătorii români să fi contribuit la ea. Dacă în toată țara astfel se face statistica oficială, aceea nu e decât o mistificare tendențioasă, menită a seduce lumea, care nu știe cum se face la noi statistica. („Familia”)

Gugumănie. „A.K.” scriind despre jurnalistică ajunge să scrie și următoarea prostie: „Presa franceză e nimic pe lângă cea maghiară”. Nivelul foarte înalt al foilor maghiare trebuie să fie recunoscut din partea fiecăruia, care se află în poziție d'a urmări cu atențiune presa popoarelor de cultură mai de dai Doamne. Jurnalistul german, e drept, că e mai serios, dar' d'abia șase gazetari nemți fac cât unul Maghiar, atâta's de multilaterali Maghiarii față de germani.

Cât de multilaterali ce sunt, ni-o dovedește presa maghiară, ai cărei scrietori nici idee nu au despre popoarele nemaghiare și despre aspirațiunile, dorițele, firea și obiceiurile lor, ci arma de capetenie le este minciuna și calomnia.

Osândă pentru neevlavie. Tribunalul din Wels a osândit pe pianistul Siveking la trei zile arest pentru că astă vară la Ischl nu și-a descoperit capul înaintea unui preot care mergea cu potirul sacramental pe stradă, ci când acesta l'a invitat la evlavie, a început să fluiera și să ocărească pe preot.

Castelul Malmaison. Fost-a reședință a împăratului Napoleon I. cel Mare se zice că va fi transformată pentru expoziția universală de la 1900, într'un muzeu al epocii consulatului și imperiului. Castelul Malmaison este acum proprietatea dlui Osiris, care se ocupă cu planul de a renoi castelul și apoi să-l facă cadou statului francez. Apartamentele fostului împărat francez au rămas aproape inalterabile. Biblioteca de asemenea se află întreagă. Se știe că aici a înștiințat Napoleon pe soția sa Iosefina, că divorțează de dinsa. În etajul al doilea se află apartamentele de dormit ale fostei împărătese și ale damelor sale de onoare, între cari și a vestitei „Madame Sans-Gene”

soția mareșalului Lefevre. În dosul castelului se află două obeliscuri aduse de Napoleon din Egypt. În stânga se află grădina de poame, unde împăratul, după bățelia de la Waterloo, și-a luat rămas bun de la familia sa și a dat ca amintire reginei Hortense un colier cu didmante.

Darul lui Dumnezeu. Din „chibzuiala” stăpânirii maghiare canalul de la Porțile de fer d'a abia acum a putut fi dat spre folosință. După deschiderea sărbătorească a canalului 100 de corăbii încărcate cu grâu din România au înaintet pe Dunăre în sus. Cu o jumătate milion de măști metrice de grâu au fost încărcate. Grăul se transportă în țara nemțească. După cum spun foile din România, la toate porturile se aduc bucate din greu.

Dr. Sterie N. Ciuren. X Pelikangasse — Nr. 10, Viena. Consultațiuni cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena.

Păziți-vă sănătatea! Taturor celor ce sufer de boale de piept, de boală de apă, de mistuire neregulată, dureri de stomac, de reumatism, guturai, durere de ochi și alte boale lăuntrice, apoi pentru boale de copii, se recomandă cu multă căldură medicamentele Kneippiane.

Se pot căpăta de-adreptul sau prin postă dela farmacia dlui Dr. Julius Schopper în Oravița (Krassó-Szörény m.)

Catalogul tuturor medicamentelor (leacurilor) cu prețurile lor, se trimite, la cerere, ori-cui gratis și franco din numita apotecă!

Invitare la abonament

Decshidem prin aceasta abonament pe al IV-lea Quartal resp. al II-lea sem 1898 la

„TRIBUNA POPORULUI”

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:

- Pe un an fl. 10.—
- Pe 1/2 an „ 5.—
- Pe 1/4 an „ 2,50
- Pe o lună „ 1.—

Pentru România și străinătate.

- Pe un an franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 2 fl. pe un an, având o întindere de 8 pagine: cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagine.

Domnii cari se abonează la foaia de zi cu 10 fl. pe an, nu au să mai plătească nimic pentru adausul poporal dela numărul de Dumineca.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI.”

Din public.

În Nrul 199 al „Tribunei” din Sibiu, în urma „mirării și a întrebării mai multor prietini de ai sei”, profesorul din Caransebeș Dr. Petru Barbu voește să răspundă la învinuirea ce i-s'a făcut în „Tribuna Poporului” din Arad, că ar fi membru al „Délmagyarországi Kárpátgyesület”-ului.

În loc de a răspunde însă cu „da” sau „ba” că fost-a ori nu membru al acestei Reuniuni, D sa după ce isbește prin câteva fraze necălite în Mangra și Lucaciu, și în amicii lor de pe la Caransebeș, pune pe filosoful din anticitate Arcesilae, cu care în cunoșcuta-i modestie se aseamănă, să răspundă în locul său.

Suntem de socotința că acest răspuns chibbuș în meritul lucrului a lăsat nedumeriți pe amicii dlui Dr. Barbu.

Drept aceea ne luăm voia a ruga cu adânc respect pe dl Barbu-Arcesilae, să binevoască să se pogoare la noi nefilosofi și să ne spună fără filosofemii, dar' la înțeleș, că fost-a D sa cândva membru al „Délmagyarországi Kárpátgyesület”-ului ori nu? Da, ori ba!? Mai este și acum, ori nu? Da, ori ba?! H.

CONGREGAȚIA.

De mult nu s'a văzut o adunare la comitat mai agitată. Furtul Krivány și propunerea celor de ia cărmă, ca banii furați să-i restitue comitatul, va să zică tot păgubașul să plătească, a avut darul să adune la Arad membrii de ai congregației dintre cele mai îndepărtate comune ale comitatului.

Românii s'au presintat și ei în număr destul de mare și aseară au ținut consultarea prealabilă, în care s'a hotărât atitudinea ce vor lua

Ședința a început la orele 9. Români, din provincie mai ales, au venit în număr frumos.

Între ei: d-ului Veliciu (Chișineu); C. Gurban (Buteni); Leuceța (Pâncota); Mladin și Bolboacă (Curticium); Iustin Iancu (Otlaca); Beleş (Șimand); Evuțian (Pecica); Popovici (F. Varșand); Dr. G. Popovici (adv. Chișineu); G. Popovici (Șiria); Givulescu (Soborsin); Turic (Otlaca); Micles (Covășint); Iustin Dascăl și Cioură (Micalaca); Muscan (Nadab); Ciobriș (Varșand); I. Morariu etc.

Terani d'asemeni mulți. Durere însă, că unii (ca cei din Pecica cu birul în frunte, sunt aduși de notari și solgăbirae). Între cei de treabă, Ștefan Russ (Otlaca) vine înconjurat de o mândră ceată.

Sunt apoi de față Dr. Vesa (Socodor) car' din Arad; V. Mangra, Dr. St. C. Pop, Sava Raicu, Tr. Vășianu, I. Moldovan, Dr. I. Suciu, I. Herbay, Sil. Tamășdan, dr. N. Oncu, V. Paguba.

Se citește Manifestul Impăratului-Rege. Numai în limba maghiară însă. Prim-vic-not. Schill citește raportul vicișpanului.

Dălnoki, protonotar și locoțiitor de vicișpan motivează proiectul de budget. Se înțelege, toate le vede în culori bune, mai ales când e vorba de ridicarea lefurilor funcționarilor. E slab însă de tot când vine chestia la cei 305 000 fl. furați de Krivány.

Vasarhelyi se simte dator să arete adevărata situație a comitatului. Dovedește că în societatea din comitat real este acut și continuu. În administrație delapidările și abuzurile sunt lucruri de toate zilele. Arată că la alegere împreună cu vicișpanul, fusese contra lui Krivány. Îl cunoștea de atunci că-i chelțuitor. Cei însăreinași cu controlarea, de asemenea nu și-au făcut datoria. Ear' tot răul vine de acolo, că mai ales funcționarii răi sunt folosiți ca buni agenți politici.

Dă mai multe exemple în privința aceasta. Spune că corupția e generală în toată țara. Insistă iadeosebi asupra vinovației vicișpanului Szatmáry. Arată ticăloșiile săvârșite pentru ameliorarea sorții celor vinovați Presa oficioasă și notarii erau puși în mișcare să facă („közhangulat”) opinie favorabilă vinovaților, căror puțin a lipsit că nu li-s'a arangiat și retragere cu torțe și musică.

Propune mai multe măsuri proprii a se face un control serios asupra banilor orfanilor.

Dr. St. C. Pop (în românește). Își exprimă regretul că deși frumos a vorbit, dar' în concluzie dl Vasarhelyi se contrazice, căci a declarat că primește aruncul de dare.

Se înțelege, pentru-că toate merg pe socoteala bieților țărani români.

Arată cu pilde cum cei din fruntea comitatului susțina pe funcționarii abuzivi și mai ales cum dreptul de alegere al poporului este desființat. Cu culori vii arată iadeosebi abuzurile la alegerile comitatense. (Vii aprobări între Români).

Combate propunerea de a se plăti arunc pentru creșterea honvezilor. Asta e să despozi țărănimea, care n'are pe ea haine și suferă foamete.

Slavă Domnului, avem noi armați destulă, nu ne mai trebuie și sporirea honvezilor.

Din întreaga afacere nu chestie națională vrem să facem, ci chestie de morală, să înceteze odată sistemul de corupție.

(Așa-i, așa-i!)

Respinge-ori ce dare supletorie și declară că Români vor agita în contra a ori-ce sporire a dărilor. Plătim pe slujbași buni, car nu vom mări lefurile colegilor lui Krivány.

Fișpanul bătut.

Dintre Români au mai vorbit d-nii M. Veliciu și dr. I. Suciu, românește amândoi.

S'a pus la vot apoi propunerea comisiei permanente de a se primi darea suplimentară de 2% (Krivány).

Fișpanul numărând voturile, constată că propunerea comisiei permanente a căzut neîntrunind 2/3 din voturi, cât era necesar.

Românii isbuenesc în urale ontusiaste. Oamenii stăpânirii sunt coșternași.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu. Redactor responsabil Ioan Russu Șirianu.

cestră să aveți pe necuratul în trup!... Cum! pentru o miserabilă zea, vreți să vă spuneți?...

— Ea merită aceasta, zise ducele cedând la toate acestea lui Lorenzino și coborând zara pe care o suise deja; niciodată nu vei mai găsi una cere să mi-se potrivească așa de bine ca aceea; atât de mult te dedese de corpul meu, că nu o mai puteam, ca și pe un pieptar de mătăsuă zibelină.

— Marchiza o să v'o trimeafă sau o să v'o aducă chiar ea. Știți că o să fie foarte frumoasă marchiza, în haine de dolieu? Pe care din doi l'ați omorât? Sper că pe marchiza...

— Eu cred că pe amândoi.

— Și pe al doilea?

Ducele își privi sabia roșie de sênge plină la mijlocul lamei.

— Ori trebuie, continuă el, să aibă o inimă rea tare în trup. Dar' așt-căptă... iată ungurul care o să ne dea vești.

Între-adevăr, ungurul se vedea la rindu-i, pe creasta zidului.

— Ei bine! îl întrebă ducele.

— Ei bine, monseniore, unul e mort și celălalt nu e mai bine... Alteța voastră vrea ca să isprăvească cu el?

Întâmplare, ci ar pute foarte bine să fie o conspirație. Vei preveni pe Bargello de ceea-ce s'a întâmplat, și li vei da din parte-mi ordinul de a aresta pe rănit.

— Acuma, monseniore, zise Lorenzino, sunt de părere că am pute să eșim în calea Larga. Un om omorât, un altul rănit în aceeași noapte... imi pare că e destul.

— Cu atât mai mult, că nu mai avem ce să facem aci.

Și ducele se găti să iasă în strada dl Deluvio, ca să ajungă în piața Santa-Maria Novella; dar' al doilea sbir, care tocmai se apropia, îl opri.

— Nu prin partea asta, monseniore, zise el, aud pașii mai multor oameni.

— Și eu tot așa, zise Ungurul.

Și el trase pe duce spre strada dei Cocchi.

— Oh! Oh! zise ducele, și ție-ți-e frică, Ungure?

— Câte o dată, răspuse sbirul. Dar vouă, monseniore?

— Mie? nici odată, răspunsă ducele Alecsandru. Dar ție Lorenzino?

— Mie? în totdeauna, răspuse acesta. Și cei patru oameni, cu ducele Alexandru în frunte, se infundară în întunecoasa uliță, care ducea în piața Marei Duce.

(Va urma.)

AVIS!

Am onoare a aduce la cunoștința stimaților mei mușterii, că am deschis sub **propria-mi firmă** improtocolată, în localul de până acum al firmei fraților *Granichstädten*

Un Magazin de confiance

Joallerie, Bijouterie Argintărie și Aurărie.

Totodată pun mare pond, ca să pot servi publicul cu cele mai bune și mai fine

oroloage de aur și argint.

După ce dela vechea firmă nimic nu am preluat, mă aflu în poziția de a servi pe on. public cele mai bune, cele mai moderne și cele mai ieftine obiecte de argint și de aur.

Rugându-mă pentru o cercetare numeroasă promit a fi prompt și ieftin.

GALLER I.

227 1--3

bijutier.

Arad, piața Andrassy, 14. Palatu' Herman.

La administrațiunea „Tribunei Poporului“

se află de vânzare

următoarele cărți pentru școalele populare.

ABC Carte de cetire de Iosif Moldovan, N. Stef etc.	20 cr.
A doua carte de cetire, de mai mulți prietini, Brașov	28 „
Geografia Patriei de Ioan Dariu	25 „
Istoria bisericească	30 „
Ioan Popescu: Carte de cetire II, prelucrată de Dr. Petru Șpan.	30 „
Intâia carte de scriere și cetire pentru învățământul limbei maghiare de Ioan Român	10 „
Gramatica română de Ioan Petran profesor	15 „
Micul catechis	15 „
Istoria Patriei de Ioan Dariu	25 „
Carte de cetire și deprindere în limba maghiarăde Wilhelm Groo	24 „

precum și requisite de scris.

Rugăm deci pe toți domnii învățători a ne onora cu comanda lor pentru anul acesta școlastic.

La facerea comenzilor, cari se vor efectui prompt, sunt rugați a adauga și șpele de porto postal.

Administrațiunea „Tribuna Poporului.

A apărut!!

și se află de vânzare la administr. „Tribuna Poporului“.

Lupta pentru drept

de Dr. Rudolf Ihering traducere de Teodor V. Păcățian
cu prețul de 1 fl. exemplarul plus porto postal.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI“

Se primesc comande pentru următoarele lucrări:

Circulare și prețuri-curente

NOTE

Opuri și Broșuri

Strada Aulich Nr. 1.

Tipografia „Tribuna Poporului“ A. P. Barcianu Arad

Strada Aulich Nr. 1.

Diferite tipărituri pentru bănci

PLICURI

Invitări, cărți de vizită, anunțuri funebre

Prețuri foarte moderate.

Ori-ce comande se efectuează prompt.